

INHOUD

-Agenda	29
-Van het secretariaat	30
-Ganzen-excursie	31
-Zeetrekverslag	35
-De Zwarte Specht op Texel	40
-De grote sprong over het Marsdiep	41
-Waarnemingen nr. 26	50
-Meeuwen tellen	56
-Olieslachtoffers NRC	56

AGENDA

Woensdag 30 april en maandag 5 mei: Zangvogelexcursie de Dennen. Vertrek om 06.00 vanaf de Catharinahoeve.

Dinsdag 27 mei 19.30: Staatsbosbeheerexcursie in de Geul- Vertrek 19.30 vanaf de bewakershut aan de Mokweg.

Woensdag 21 mei: Bosexcursie om de houtsnippenbalts te bekijken. Vertrek om 21.00 vanaf het Turfveld (bij de Kampeersnol).

Maandag 9 juni: Excursie Horsmeertjes. Vertrek om 19.00 vanaf het parkeerterrein Horsmeertjes.

N.B!!! Copy voor de volgende Skor ditmaal inleveren vóór 1 juni BIJ DICK SCHERMER, Molendwaarsstraat 2, 1791 DN DEN BURG. Tel.02220-4239.

Waarnemingen voor de waarnemingenrubriek moeten vóór 18 mei ingeleverd zijn bij ADRIAAN DIJKSEN!

de skor

VAN HET SECRETARIAAT.

Onder deze kop wil ik melding doen van oproepen, mededelingen e.d. die eigenlijk niet kunnen wachten tot de jaarvergadering.; in beknopte vorm kunnen de leden nu bijtijds op de hoogte gebracht worden van een en ander.

Zoogdierinventarisatie.

Naast de al verschenen broedvogelatlas en de binnenkort te verschijnen atlas van trekvogels wordt er door de Contactgroep Zoogdierinventarisatie gewerkt aan een zoogdierenatlas, waarin het voorkomen van Nederlandse zoogdieren wordt beschreven. Verspreidingsgegevens van zoogdieren, zoals resultaten van het uitpluizen van uileballen, directe of indirecte waarnemingen zijn welkom. Ik heb thuis (bij Dick Schermer dus) een aantal formulieren die bij de verwerking van eventuele gegevens gebruikt kunnen worden.

Inventarisatie van Oeverzwaluwen.

In 1986 zal door H.N. Leys van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer een inventarisatie van Oeverzwaluwen worden georganiseerd. Dit is van belang, omdat de Oeverzwaluw enorm in aantal is afgenomen. Waarschijnlijk is dit toe te schrijven aan de droogte in de Sahel. Belangrijke aspecten bij de inventarisatie:

1. Waar bevinden zich kolonies?
2. Hoe groot is het totaal aantal hollen?
3. Hoe groot is het aantal bewoonde hollen per kolonie?
4. Waren hier al eerder broedparen in de jaren 1980-85?
5. Is er iets bekend omtrent slaapplekken en concentraties in voor- en najaar (welke aantallen en waar komen ze voor?)

Inlichtingen bij het RIN t.a.v. H. Leys, Postbus 46, 3956 ZR LEERSUM, tel. 03434-52941 of 03434-53838 overdag, buiten kantooruren 085-452729. Bij het secretariaat is een uitgebreide handleiding en een inventarisatiekaart aanwezig.

Bijzondere soorten-project.

In Noord-Holland wil men het BSP-project goed opzetten, door middel van een enquête, die jaarlijks gehouden wordt. Kolonievogels, zeldzame en schaarse broedvogels worden meegenomen. Velen hebben een handleiding en kaarten al gekregen, van districtscoördinator Roy de Haas. Wie nog niet is voorzien kan bij hem terecht. Adres: Antwoordnummer 16187, 1000 TE AMSTERDAM, tel. 020-170082.

Leesmap.

In de leesmappen zullen ook de Graspieper van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, en Vogels en 't Vogelaartje verschijnen.

In de eerste groepering werken we samen en van Vogelbescherming zijn we sinds kort als vereniging lid.

Dick Schermer.

GANZEN-EXCURSIE.

Op zaterdag 11 januari 1986 vertrekken drie leden van de VWG-Texel voor de jaarlijkse ganzen-excursie. Stralend winterweer en veel ganzen maken van deze dag een groot succes. Hier volgt het verslag.

Oudeschild: De eerste stop wordt gemaakt bij de haven van Oudeschild. Niet zozeer vanwege de ganzen, maar in de haven kun je altijd wel 'iets' verwachten, vandaar. De buit is niet erg groot, maar de Toppereenden en de Brilduikers laten zich goed observeren. Direkt buiten het haventerrein komen we onze eerste 8 Rotganzen tegen.

4 Toppereenden	1 ♂	8 Rotganzen
3 Brilduikers	1 ♂	11 Bonte Strandlopers
Meerkoeten		1 Tureluur
Waterhoen		1 Zilverplevier
Smienten		3 Kuifeenden

Oosterend: Langs de dijk rijdend zien we op afstand een grote groep Rotganzen. Na wat omrijden zijn wij in staat ondanks de stand van de zon de groep goed te tellen. Wat verder langs de weg zit een tweede groep, die zich met de zon in de rug nog beter laat bekijken. Het resultaat is er naar! We vinden er 3 Witbuikrotganzen en

zelfs een Brandgans tussen. Een weiland verder zit vol Wulpen.

800 Rotganzen	1 Brandgans
300 Rotganzen	100 Wulpen
3 Witbuikrotganzen	

Wagejot: vlak voor het Wagejot passeren we een Sperwer. Het Wagejot is dichtgevroren, op een klein plasje in het midden na. Daar zitten wat Slobeenden en Wintertalingen. Vlak voor ons strijken zangvogels neer in de ruijste. Juist op het moment dat wij het erover eens zijn dat het om 12 Frater-tjes gaat, verschijnt plotseling de Sperwer ten tonele en stoot de groep Frater-tjes op. Eén reageert te laat en wordt van de groep gescheiden, en via het ijs geslagen. En dat alles gebeurde op nog geen 15 meter afstand! Ook wij waren volkomen overdonderd!

1 Sperwer
5 Slobeenden
12 Fraters
40 Wintertalingen
2 Knobbelzwanen

2 Zilverplevieren
50 Tureluurs
1 Watersnip
50 Bonte Strandlopers

Oorsprongweg: de Bol levert niets bijzonders op, zodra doorgereden wordt naar de Oorsprongweg. Hier komt de ganzen-excursie pas echt op gang. Eerst dienen zich Kolganzen aan in drie kleine groepen: 10, 38 en later 100. Bovendien tellen we 35 Kleine Zwanen. Vanaf de dijk ontdekken we een groep van 50 Brandganzen: een prachtig gezicht, zoals ze daar in de zon in het land lopen! Dit is toch wel één van onze mooiste ganzen! 148 Kolganzen 50 Brandganzen

Hoofdweg: ook hier valt veel te genieten. Eerst Pijlstaarten, daarna een klein koppeltje Rotganzen. Aan het zijpad lokaliseren wij net als vorig jaar de Rietganzen. Aan de ene kant van het pad 400 en 250 aan de andere. Wij kammen de tweede groep uit op Kleine Rietganzen, maar tevergeefs. Wel zitten hier veel Kleine Zwanen, zodat we de 100 naderen.

20 Pijlstaarten	75 Kleine Zwanen
20 Rotganzen	Houtduiven
400 Rietganzen	Kauwen
250 Rietganzen	

de Cocksdoorp: vanuit Eyerland hadden wij al enorme vogelconcentraties boven de Cocksdoorp waargenomen. Dichterbij gekomen blijkt het echter om zulke onbegrijpelijke hoeveelheden vogels, vooral Rosse Grutto's, te gaan, dat wij geboeid minuten lang naar de formaties blijven kijken. Het hoge water speelt ons prachtig in de kaart! In het polder-tje naast het reddingboothuisje zit een koppel van 300 Rotganzen.

Zilverplevieren	Scholeksters
Steenlopers	(duizenden)
Rosse Grutto's (duizenden)	300 Rotganzen

Postweg: langs de Postweg ontdekken wij twee concentraties Rotganzen. In één van de groepen zit bovendien een Brandgans. Het weer begint om te slaan, de zon verdwijnt.

150 Rotganzen	500 Rotganzen
1 Brandgans	10 Pijlstaarten

Muyweg, Padang: Alleen Waal en Burg staat nog op het programma, maar op weg daarheen doen we langs de Muyweg een merkwaardige ontdekking: een Lepelaar kruist

ons pad en vliegt richting De Koog.

1 Lepelaar

1 Blauwe Kiekendief

5 Kleine Zwanen

(jong mannetje)

Waal en Burg, Waal en Burgerdijk: aanvankelijk levert

Waal en Burg bijna niets op: 3 Grauwe Ganzen en een geschrokken Dodaars! Evenals vorig jaar blijken langs het dijkje verschillende groepen ganzen te foerageren. Grauwe en waarschijnlijk Kolganzen. Wij besluiten om te rijden; vanaf het dijkje moet het zicht beter zijn. Na een korte sluippartij worden we vorstelijk beloond. Op onze buik in het gras liggend hebben we op ongeveer 50 meter afstand een groepje van 13 Kleine Rietganzen tussen de Kolganzen in beeld. We kunnen de soorten nu prachtig onderling vergelijken. Wat verderop bevinden zich bovendien nog Grauwe Ganzen. Schitterend!

3 Grauwe Ganzen

100 Grauwe Ganzen

1 Dodaars

195 Kolganzen

3 Slobeenden

13 Kleine Rietganzen

Smienten

Belangrijkste soorten en totalen: de drie deelnemers aan deze tocht zijn het erover eens dat ze het uitzonderlijk hebben getroffen: het weer was voortreffelijk, de aantallen en de soortenrijkdom aan ganzen waren fantastisch. Zoals terecht werd opgemerkt: "Je hoeft niet meer naar Friesland om de in Nederland voorkomende ganzen te leren kennen!". Wel moet het tijdstip van de excursie met zorg gekozen worden. Niet te ver in januari, bovendien werd het als heel positief ervaren dat rekening met het tij was gehouden. Hier dan de totalen, begrijpelijkerwijs afgerond.

100 Grauwe Ganzen

2078 Rotganzen

650 Rietganzen

3 Witbuikrotganzen

13 Kleine Rietganzen

52 Brandganzen

243 Kolganzen

115 Kleine Zwanen

Mede namens mijn twee tochtgenoten Cees Bruin en Gerrit Visch, met veel plezier gedaan,

Piet Schneider

ZEETREKVERSLAG FEBRUARI-MAART.

In de vorige aflevering van deze rubriek merkte de mensteller op dat de winter van 1986 een duidelijk kwakkelend verloop had, dit bleek dus een nogal voorbarige conclusie. De hele maand februari waren gevoelloze voeten en onderkoelde handen schering en inslag bij de zeetrekters. Eigen schuld. Tussen 2 februari en 25 maart waren de waarnemers 37 uur present bij het Westerslag. Ook werden nog vier strandtellingen gehouden op het stuk strand tussen paal 15 en paal 7 (begin van de Hors). De waarnemers waren overigens wederom Richard Witte en ondergetekende, in maart een aantal uren bijgestaan door Jan den Ouden.

Duikers en Futen.

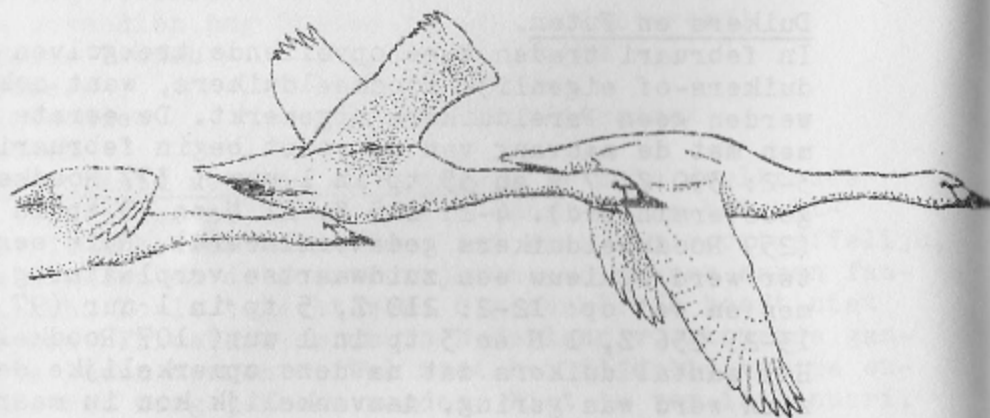
In februari traden twee opvallende trekgolven op van duikers-of eigenlijk Roodkeelduikers, want ook deze werden geen Parelduikers opgemerkt. De eerste viel samen met de aanvang van de vorst begin februari: 3-2: 390 Z, 7 N en 35 tp in 1 uur (377 Roodkeelduikers gedetermineerd). 4-2: 215 Z, 21 N en 45 tp in 1 uur (259 Roodkeelduikers gedetermineerd). Ruim een week later werd opnieuw een zuidwaartse verplaatsing waargenomen en wel op: 12-2: 210 Z, 5 tp in 1 uur (97 Roodkeelduikers). 13-2: 256 Z, 1 N en 3 tp in 1 uur (107 Roodkelen). Het aantal duikers dat na deze opmerkelijke dagen gezien werd was gering. Aanvankelijk kon in maart, mede door het mistige weer, nog geen sterke voorjaarsstrek vastgesteld worden. Op 25-3 vlogen echter 56 duikers noord in twee uur, dus misschien komt dat nog. Van de Fuut werden in de tweede week van februari grote aantallen waargenomen; 10-2: 100 tp, en voortaan op 12 en 13 februari vlogen veel Futen zuidwaarts: resp. 365 Z en 112 Z (beide in 1 uur tijd). De Roodhalsfuut zagen we uitermate weinig, slechts vier waarnemingen (3 in februari en 1 in maart). Kuifduiker: 4-2: 1 Z en 18-3: 2 tp. Noordse stormvogel: 23-2: 1 Z en 21-3: 1 Z.

De eerste waarneming van de Jan van Gent betrof meteen een groot aantal exemplaren tegelijk: op 23 maart vloegen in 2 uur tijd 72 exx Z en 20 N. De enige andere waarneming was die van 25-3: 8 Z, 4 N in 2 uur. Op beide dagen waren de volwassen vogels ver in de meerderheid.

Aalscholver: 12-3: 1 onv. N.

Zwanen, Ganzen en Eenden.

Kleine Zwaan: 18-3: 21 adulte exx. eerst ter plaatse, vervolgens naar noord.

Grauwe Gans: 10-3: 3 Z.

Begin februari werden flinke aantallen Rotganzen gezien die blijkbaar voor de vorst op de vlucht gingen: 3-2 : 154 Z en 29 N in 1 uur. Daarna duurde het tot de tweede week van maart voordat de trek in noordelijke richting op gang kwam: 12-3: 191 N in 1 uur en 18-3: 114 N in 2 uur.

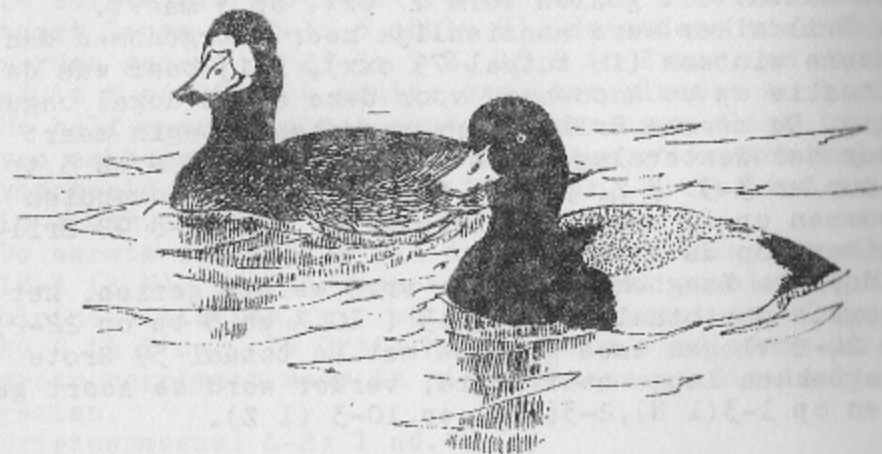
Bergeenden vloegen in februari af en toe langs (max. op 15-2: 6 Z), na half maart werd de soort wat regel-

matiger gezien, bijv. op 15-3: 11 N en 17-3: 16 Z en 22 N in 2 uur.

Bij de Smient deed zich ongeveer hetzelfde voor als bij de Rotganzen; begin februari verschenen aanzienlijke aantallen boven de Noordzee met op 3-2 : 212 Z en 34 tp en 4-2 : 69 N, vervolgens begon in de tweede week van maart (10-3: 16 N) de voorjaars trek met voorlopig als beste dag 17-3: 30 Z en 325 N in 2 uur en op 18-3 volgden nog 15 exx Z en 53 exx. N in 2 uur. Pijlstaart: 17-3: 4 N. De Wintertalingentrek begon eveneens half maart (bv 12-3: 19 N), maar op 17 en 18 maart vloegen de talingen nogal chaotisch heen en weer met achtereenvolgens 146 Z, 36 N in 2 uur en 21 22 N en 4 tp in 2 uur. Vorig jaar was er eveneens een zuidwaartse verplaatsing voordat de vliegrichting overheersend noord was.

Wilde Eend: op 12, 15 en 17-3: 4 N. Slobeend: de meest exx. op 17-3: 11 Z, 4 N.

De Tafeleend werd in voor deze soort ongebruikelijke aantallen gezien op 17 maart: 61 Z en 21 N in 2 uur, waarbij eveneens de zuidwaartse vliegrichting opvalt. Kuifeend: max. op 17-3: 5 Z en 25-3: 7 N.

Vanaf half februari verbleven ter hoogte van paal 11 (bij het wrak van de Compass) grote troepen Toppereenden op zee; op 23-2 waren dat er 110, daarna liep het aantal op tot 465 op 10 maart en op 16 maart was het aantal afgenomen tot zo'n 250 vogels. Tussen de Toppers bevonden zich op 10-3 bovendien 24 Kuifeenden en op 16-3 zelfs 70 exx. en ook nog 2 Tafeleenden. Blijkbaar konden deze duikeenden nog niet terecht op het Texelse binnenwater. Langs het Westerslag vlogen regelmatig groepjes Toppereenden langs (in februari max. 16 en in maart max. 28). Deze laatste vogels hadden in ieder geval de winter overleefd, want onder de Toppereend is dit jaar een ongezond hoog sterftecijfer vastgesteld. De Eiders zwommen in soms vrij grote troepen tussen de pieren voor paal 15 (in februari max. 164 op de 2e en in maart 102 op de 18e). Af en toe zetten deze vogels zich in beweging en zo vlogen op 19 maart 160 exx. Z in 1 uur.

IJseend: 2-2: 1 o N, 3-3: 2 o Z, 17-3: 2 o Z, 19-3: 3 (2 o, 1 o) Z, 23-3: 1 tp en 25-3: 1 o tp.

De vorst heeft op de aantallen Zwarte Zeeëenden geen direct merkbare invloed gehad, wel verbleven rond half februari flink wat Zwarte Zeeëenden op zee (17-2: 431 tp). De voorjaarstrek begon pas laat in maart met op de 25e: 1393 N in 2 uur. Voor de Grote Zeeëend bedroeg het hoogste aantal dat gezien werd 17 exx. op 3 maart.

De Brilduiker werd aanzienlijk meer waargenomen dan in andere winters (in totaal 79 exx), blijkbaar was de situatie op de Waddenzee voor deze soort nogal ongunstig. De meeste Brilduikers verschenen begin maart voor het Westerslag zoals op 2-3: 9 Z, 13 N en 3 tp in 2 uur en 3-3: 5 Z, 3 N en 6 tp in 1 uur. Bovendien zwommen op 10 maart ter hoogte van paal 7-8 92 Brilduikers op de Noordzee.

Middelste Zaagbekken werden vrij weinig gezien, het hoogste uurtotaal bedroeg 15 (10 Z en 5 tp op 22-2). Op 24-2 vlogen twee groepen met in totaal 59 Grote Zaagbekken lange naar noord, verder werd de soort gezien op 1-3 (1 N), 2-3 (3 N), en 10-3 (1 Z).

Meerkoet: 18-3: 1 tp.

Steltlopers

In februari waren soms enkele tientallen Scholekst aanwezig op het strand (3-2: 44 tp). Op drie opeenvolgende dagen in maart vond een opmerkelijke zuidwaartse verplaatsing van Scholeksters plaats met op 17, 18 en 19 maart achtereenvolgens 54 Z, 188 Z en 115 Z (2 Bontbekplevieren werden alweer vroeg gezien en we 12-3: 2 N, 2 tp, 15-3: 4 tp en 16-3: 7 tp.

De Zilverplevier was tijdens de vorstperiode steeds op het strand present (max. 5 tp op 17-2) en op 17-3 vlogen er 3 N. Goudplevier: 19-3: 5 N.

Kievit: 17-3: 29 N en 19-3: 26 Z, 3 N.

Kanoetstrandloper: o.m. 17-2: 6 tp en 1-3: 7 Z.

Het grootste aantal Drieteenstrandlopers dat ter p geteld werd bedroeg 123 (op 17-2), voorts vlogen e 24-2: 136 N en 19 Z en op 17-3: 72 Z in 2 uur.

Ook Bonte Strandlopers waren te zien op het strand (op 17-2: 17 tp) en op 24-2: 2 Z, 14 N. Op 10-3 w op de Hors een gemengde groep Bontjes en Drieteent. gezien van respectievelijk 66 en 125 exx. En op 12- vlogen en 14 Bontjes N, wat wees op enige voorjaars trek. Paarse Strandloper: 24-2: 1 N. Rosse Grutto: o 3 Z, 14 N. Tureluur: 3-2: 3 Z.

Meeuwen en Sterns

De eerste Dwergmeeuwen vlogen pas in de derde week maart langs (19-3: 5 adult N), de andere waarnemingen werden gedaan op 23-3: 9 Z, 15 N in 2 uur, en 24-3: adult N en 25-3: 4 adulte exx. ter plaatse en 1 ad. Na half maart nam het aantal Kokmeeuwen flink toe, van echt gerichte trek kon niet gesproken worden, b voorbeeld 17-3: 9 Z, 63 N in 2 uur, 22-3: 52 Z en 2 in 1 uur.

De eerste waarneming van de Kleine Mantelmeeuw viel 12-3 (2 N), daarna passeerde de soort regelmatig in kleine aantallen, met het hoogste aantal op 25-3: 29 N in 2 uur. De Grote Mantelmeeuw werd eveneens grote regelmaat maar in niet noemenswaardige aantallen gezien.

Drieteenmeeuw: 4-2: 1 ad. tp.

De eerste Grote Stern kwam langs op 24-3: 1 N.

Alkachtigen

In totaal werden 57 alk/zeekoeten waargenomen (35 Z, 15 N en 7 tp), daaronder waren 22 Zeekoeten en geen enkele Alk. De meeste exx. werden gezien op 4-2: 13 Z, 3 N en 4 tp in 2 uur (waarvan 7 Zeekoeten).

Zeehonden

Gewone Zeehond: 3t/m 10-2 1 ex.tp pl.13, 23-2: ad. N en 1 onvolw. ex. op de Hors en 19-3: 2 exx. tp.

Grijze Zeehond: 3-3 1 ad. tp.

Fritsjan Maas

De Zwarte Specht op Texel

Zo langzamerhand lijkt de Zwarte Specht op ons eiland een regelmatige gast te worden. Kennelijk wordt de soort, die in ons land nog steeds toeneemt, ook in Noord-Holland algemener.

In de waarnemingenrubriek in dit nummer is ook weer een reeks waarnemingen te vinden. Dat deze tot 7 maart gaan lijkt goed te kloppen. Op de 10e zag Werner Hirschi namelijk 1 ex. over de Horspolders naar het zuiden vliegen! Nog even de geschiedenis van de soort op Texel.

Cees Roselaar ziet op 15-4-75 voor de allereerste keer een Zwarte Specht op Texel. Daarna zijn er 2 waarnemingen uit 1978: 26-3 en 12-6.

Twee jaar later wordt weer een ex. gezien: van 21-10 tot en met 12-12-1980.

In de winter 84-85 verblijft een ex. lang in ons bos: van 13-10-84 t/m 17-5-85. Het is een ♂ dat overal in het bos opduikt en luid roepend een partner probeert te vinden. In september en oktober 1985 wordt weer een ex. gezien, terwijl het(zelfde?) dier, een ♀, van 5-1 t/m 10-3 ook wordt waargenomen.

Nu maar afwachten of er een paartje wil verschijnen. Het Texelse bos is groot genoeg voor een broedterritorium en ook veel bomen zijn dik genoeg voor een nestholte!

Adriaan Dijkse

I GROTE SPRONG OVER HET MARSDIEP

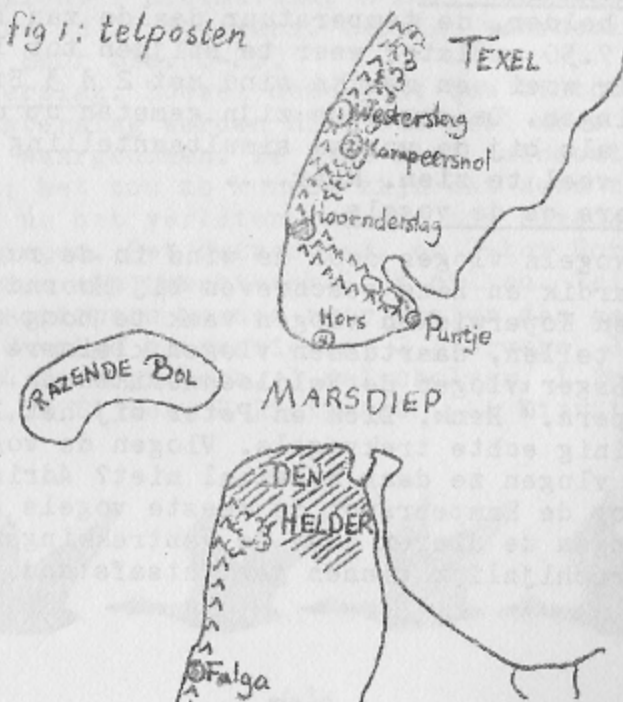
Verslag van de simultaantelling op 19 oktober 1985.
Inleiding.

Met deze wat maoïstisch klinkende titel wordt verslag gedaan van onze tweede simultaantelling met een gerichte doelstelling. Bestudeerden we in 1984 de trek op de breedte van Texel (zie "Zwermen spreeuwen-Skor" dit jaar wilden we ons een idee vormen over de wijze waarop de trekvogels Texel verlaten.

Opzet van de telling.

Om een duidelijk antwoord op deze vraag te krijgen het nodig een aantal posten op en rond de Hors te barmen. Dat werden't Puntje achter het AOK (paal 4) het zw-gedeelte van de Hors (raaipaal 6⁰⁹) en Hoornslag (paal 9). Tevens was onze vaste telpost op de Kampeersnol bemand. De zeetrekters aan het Weste slag hebben ook omhoog gekeken. Tenslotte kregen we gegevens van de landtrektellers van VWG-Den Helder, die bij strandslag Falga tellen.

fig 1: telposten

Tabel 1: Telposten

telpost	bemand door	teltijden	telduur
1. Westerslag (paal 15)	Richard Witte Fritsjan Maas	7.12- 9.57	165 min.
2. Kampeersnol	Adriaan Dijkse Jan Driehuis	6.42-11.57	315 min.
3. Hoornderslag (paal 9)	Hans Witte Mardik Leopold	7.12-10.27	195 min.
4. Hors	Giel Witte Dirk Maas	7.12-10.27	195 min.
5. Puntje (paal 4)	Henk Hin, Peter Zweedijk, Dick van der Wel	7.12- 9.57	165 min.
6. Falga (Den Helder)	Chr. v. d. Vliet Fred Geldermans	6.41- 9.11	150 min.

c.a.

Weersomstandigheden. Het was deze morgen goed weer. Het was helder, de temperatuur daalde van 12° naar 10° rond 7.30 om later weer te stijgen tot 16°, om 12.00. Er woei een zwakke wind met 2 à 3 Bf uit NNW/N richtingen. De gegevens zijn gemeten op de Kampeersnol. Net als bij de vorige simultaantelling prima weer om veel te zien. Maar....

De tellers en de vogels.

....de vogels vlogen door de wind in de rug behoorlijk hoog. Mardik en Hans beschreven bij Hoornderslag "Kramsvogels en Koperwieken vlogen vaak te hoog om nog behoorlijk te tellen, daartussen vlogen kleinere vogels (vinken?). Lager vlogen de Veldleeuweriken en daaronder Graspiepers." Henk, Dick en Peter bij het Puntje zagen heel weinig echte trekvogels. Vlogen de vogels hier te hoog of vlogen ze daar helemaal niet? Adriaan en Jan hebben op de Kampeersnol de meeste vogels gezien. Daar gingen de dieren door de aantrekkingskracht van het bos waarschijnlijk binnen gezichtsafstand vliegen.

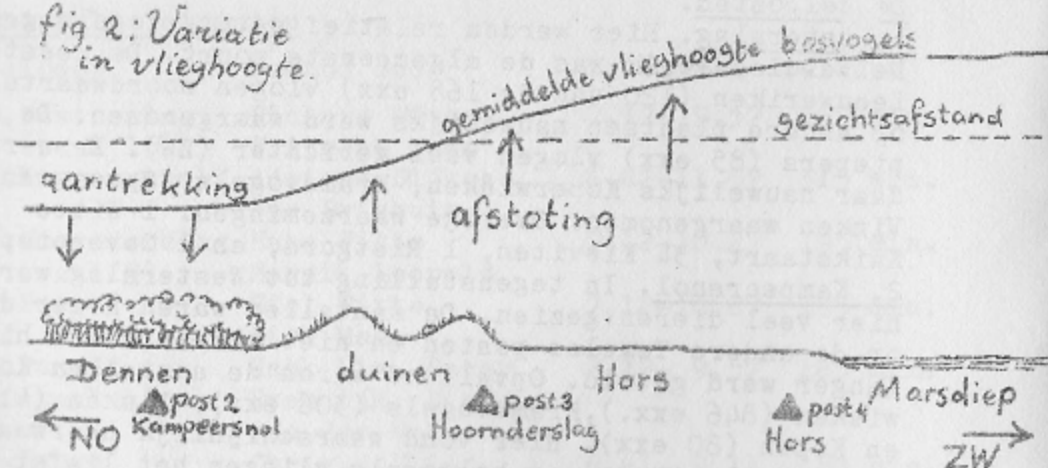
De telposten.

1. Westerslag. Hier werden relatief weinig vogels gezien. De Veldleeuwerik was de algemeenste soort. De meeste Leeuweriken (120 van de 168 exx) vlogen noordwaarts, op andere plaatsen nauwelijks werd waargenomen. De Graspiepers (85 exx) vlogen veel gerichter (ZW). Er werd daar nauwelijks Koperwieken, Kramsvogels, Spreeuwen, Vinken waargenomen. Overige waarnemingen: 1 Witte Kwikstaart, 34 Kieviten, 1 Rietgors, en 2 Oeverpiepers. 2. Kampeersnol. In tegenstelling tot Westerslag werd hier veel dieren gezien. De aantallen waren hoger dan op de andere Texelse posten en niet alleen omdat hier langer werd geteld. Opvallend waren de aantallen Koperwieken (846 exx.), Kramsvogels (306 exx), Vinken (414) en Kepen (80 exx). Hier vond waarschijnlijk neerwaarts stuwing plaats, m.a.w. bosvogels vliegen het liefst dicht boven het bos als ze de kans daarvoor krijgen. De hoeveelheid Leeuweriken was gelijk aan die van het Westerslag (166 exx). Er werden opvallend veel roofvogels gezien: 1 Slechtvalk, 6 Ruigpootbuiszender, 4 Buiszender en 12 Sperwers. Overige waarnemingen in de vorige Skor blz. 20-21.

3. Hoornderslag. Hoewel deze post qua biotoop hetzelfde is als Westerslag werden hier wel veel meer Koperwieken en Vinken waargenomen. De post ligt zuidoostelijk van de Dennen; het zou zo kunnen zijn dat deze typische bosvogels na het verlaten van het bos steeds hoger gingen vliegen. Het duingebied, en later Hors en Mardik, vormen een onaantrekkelijk milieu. Veldleeuweriken en Graspiepers werden meer gezien dan aan het Westerslag. Overige waarnemingen: 2 Sperwers, 1 Ruigpootbuiszender, 4 Oeverpiepers, 1 Aalscholver, 1 Boerenzwaluw, 11 Kneuen, 2 Sijzen, 2 Rietgorzen, 44 Kieviten en 3 Kepen.

fig 2: Variatie
in vlieghoogte.

4 Hors. Midden op dit voor veel landvogels vijandig milieu toch opvallend veel Veldleeuweriken. (352 exx). Er waren enkele waarnemingen van Koperwiek (18 exx), Kramsvogel (64 exx), Spreeuw (42 exx) en Vink (15 exx). Ook hier vlogen ze erg hoog. Overige landvogels: 62 Graspiepers, 1 Rietgors, 4 Watersnippen, 6 Goudplevieren en ook hier weer 1 Oeverpieper. Steltloper- en zeevogelwaarnemingen genoeg; hoewel veel vogels niet trokken. 290 Bonte en 45 Drieteenstrandlopers, 69 Rotganzen, 2 Aalscholvers, 4 Zilverplevieren, 2 Rosse Grutto's, 7 Middelste Zaagbekken, 23 Steenlopers, 10 Jan van Genten en 2 Kleine Jagers.

5. Puntje. Er werden weinig trekvogels gezien; slechts 2 Veldleeuweriken, 32 Koperwieken, 29 Graspiepers en 6 Spreeuwen. Wel werden veel vliegbevingen van watervogels van en naar Mokbaai en Hors geregistreerd: 36 Steenlopers, 100 Drieteenstrandlopers, 2 Zilverplevieren, 9 Rosse Grutto's, 7 Goudplevieren, 7 Smienten, 2 Pijlstaarten, 73 Bergeenden, 12 Eldereenden, 7 Middelste Zaagbekken, 32 Steenlopers, 10 Jan van Genten en 2 Kleine Jagers. Verder nog 2 Witte Kwikstaarten, 2 Kepen en 5 Holenduiven.

6. Falga. Onze collega's uit Den Helder hebben hun telpost zo gekozen dat het mogelijk is om vogels die over de Afsluitdijk zijn gevlogen en een zzw-richting aan hebben gehouden, waar te nemen. Dit kan een verklaring zijn voor hun hoge aantallen Veldleeuweriken (866 exx) en Spreeuwen (1319 exx), t.o.v. onze gegevens. Merkwaardig is, dat de Koperwieken en Kramsvogels bijna ontbraken (beide 8 exx). Vinken (160 exx) en Graspiepers (70 exx) werden in redelijke aantallen gezien. Opvallend waren 69 Merels, 13 Blauwe Reigers, 10 Rietgorzen, 43 Groenlingen, 141 Kauwen, 1 Gekraagde Roodstaart en 1 Zwarte Specht. Ieder jaar zit er in de Donkere Duinen een Zwarte Specht; zij waren getuige van zijn terugkeer. Verder nog 9 Bergeenden, 4 Kieviten, 18 Scholeksters, 1 Zilverplevier, 10 Holenduiven, 207 Rotganzen, 3 Barm-sijzen, 4 Sijzen, 40 Kepen, 59 Kneuen, 87 Wilde Eenden, 2 Blauwe Kiekendieven en 1 Heggemus.

Vergelijking van enkele soorten.

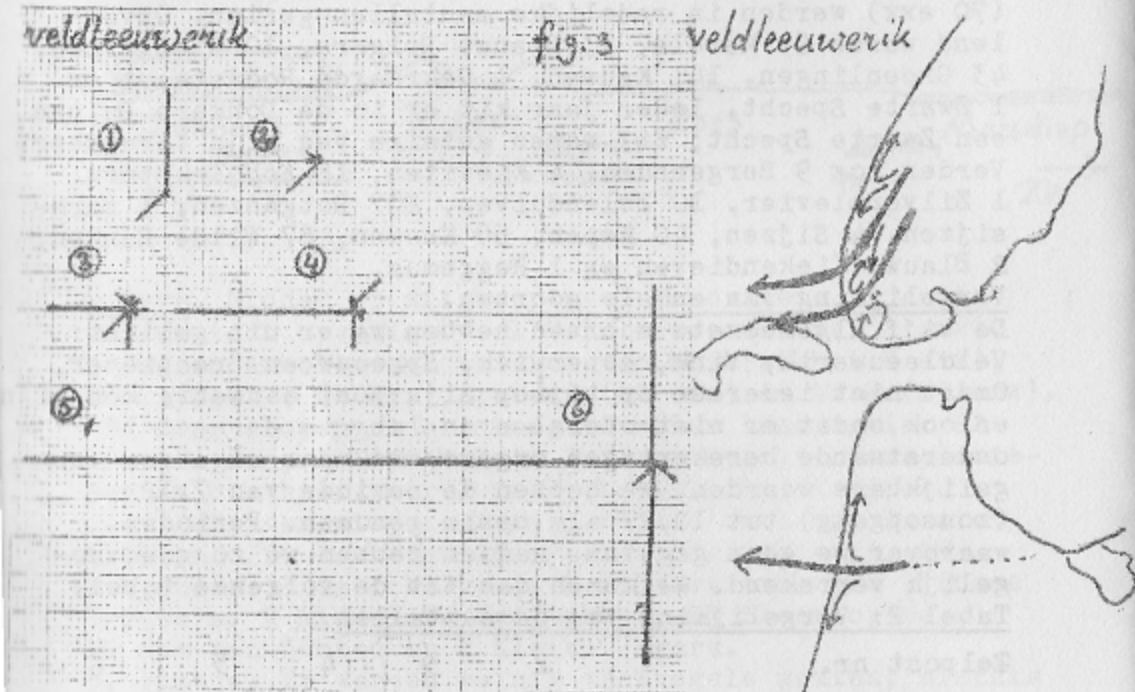
De vijf algemeenste soorten hebben we er uit gelicht: Veldleeuwerik, Vink, Koperwiek, Spreeuw en Graspieper. Omdat niet iedereen op tijd op zijn post aanwezig kon zijn en ook omdat er niet overal even lang is doorgeteld zijn onderstaande berekeningen omgerekend naar ongeveer vergelijkbare waarden. We hebben de periode van 7.12 (zonsopgang) tot 10.27 als basis genomen. Perioden waarover we geen gegevens hadden hebben we zo goed mogelijk verrekend. We komen dan tot de volgende tabel:

Tabel 2: Vergelijking van de aantallen

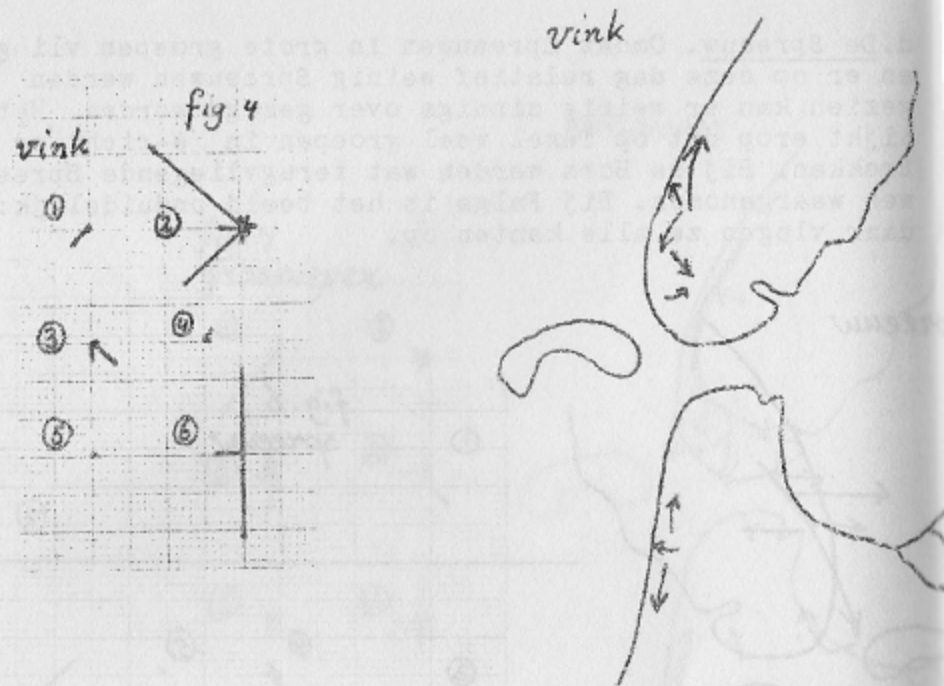
Telpost nr.	1	2	3	4	5	6
1. Veldleeuwerik	230	109	268	352	2	1100
2. Vink	30	294	62	15	-	240
3. Koperwiek	24	658	277	18	29	8
4. Spreeuw	25	862	213	42	6	1650
5. Graspieper	100	27	151	62	35	105

Bij de bespreking van de soorten staan de richtingen per telpost aangegeven. De lengte van de strepen geeft de aantallen vogels weer. 1 mm komt overeen met 10 vogels. Na de richtingendiagrammen staat de interpretatie van die gegevens weergegeven op een kaartje.

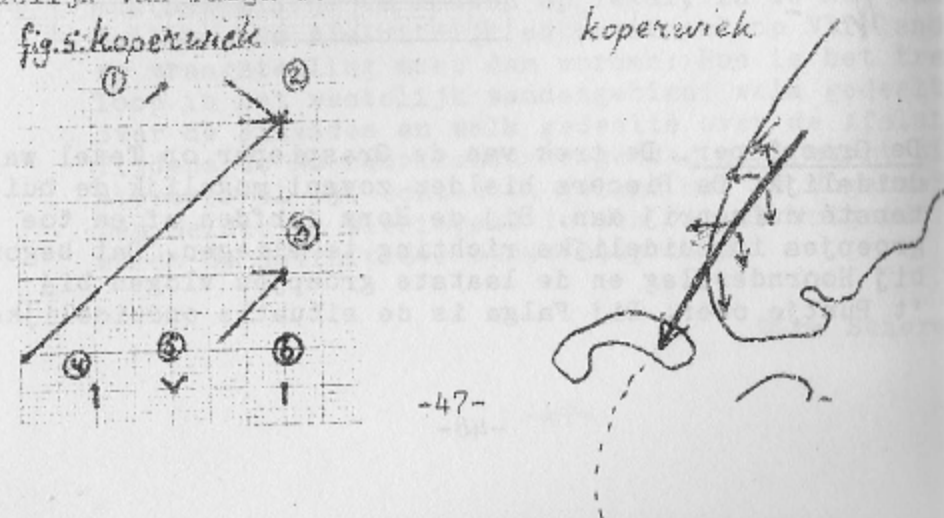
a. De Veldleeuwerik. De meeste Leeuweriken hadden een westelijke trekrichting. Hoe zuidelijker men op Texel telde, hoe meer Leeuweriken naar een westelijke trekrichting neigden. Bij Westerslag vlogen veel vogels naar het noorden. Hetzelfde verschijnsel, maar dan met lagere aantallen, deed zich voor bij Falga. De hoofdmoot koos zee. Lagere aantallen vlogen naar het noorden of het zuiden.

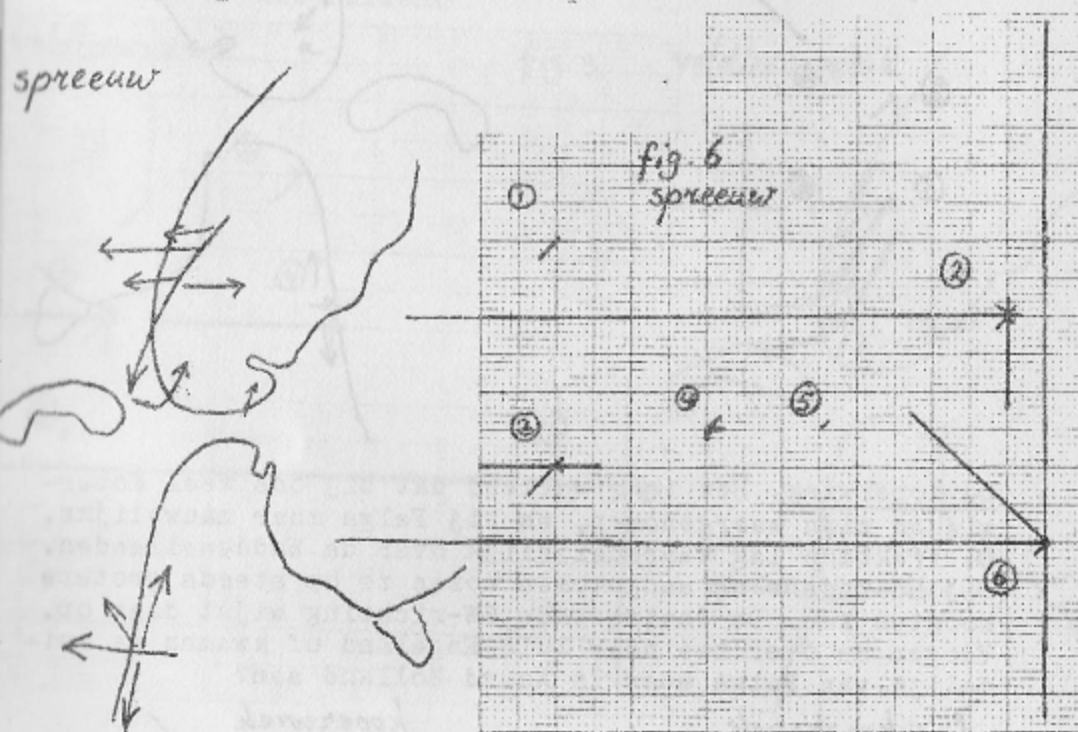
b. De Vink. De Vinken gaven een onduidelijk beeld. Boven het bos vlogen ze zowel in NW als ZW-richting. Boven Hoornderslag vlogen ze langs de duinenrij in ZO-richting. De Vinken boven de Hors vlogen terug. Waren dat twijfelaars? Ongetwijfeld zal de trek zich op grotere hoogten hebben voltrokken. Bij Falga hetzelfde beeld: zowel in noordelijke als in zuidelijke richting trekkende Vinken.

De Koperwiek. Het is opvallend dat bij ons veel Koperwieken zijn waargenomen, en bij Falga maar nauwelijks. De trekbaan lag waarschijnlijk over de Waddeneilanden. Bij Hoornderslag aangekomen kozen ze op steeds grotere hoogten zee. De dominerende ZW-richting wijst daar op. Vlogen ze over zee naar Zuid-Engeland of kwamen ze zuidelijk van Falga weer in Noord-Holland aan?

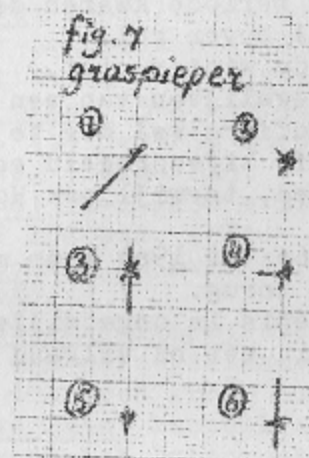

d. De Spreeuw. Omdat Spreeuwen in grote groepen vliegen en er op deze dag relatief weinig Spreeuwen werden gezien kan er weinig zinnigs over gezegd worden. Het lijkt erop dat op Texel veel groepen in NW-richting trokken. Bij de Hors werden wat terugvliegende Spreeuwen waargenomen. Bij Falga is het beeld onduidelijk: daar vlogen ze alle kanten op.

De Graspieper. De trek van de Graspieper op Texel was duidelijk. De Piepers hielden zoveel mogelijk de buitenste duinenrij aan. Bij de Hors durfden af en toe groepjes in zuidelijke richting te vliegen. Dat begon bij Hoornderslag en de laatste groepjes vlogen bij 't Puntje over. Bij Falga is de situatie onduidelijker.

graspieper

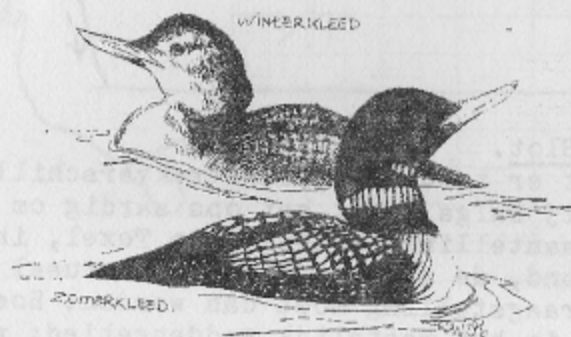
Tot Slot.

Omdat er toch wel grote trekverschillen waren op Texel en bij Falga lijkt het ons aardig om dit najaar een multaantelling te houden op Texel, in de Kop van Noord-Holland, de Afsluitdijk en eventueel op Vlieland. Deze vraagstelling moet dan worden: Hoe is het trekverloop in het westelijk waddengebied: welk gedeelte over de eilanden en welk gedeelte over de Afsluitdijk. Tijdens de Noordhollandse vogeldag op 1 maart zijn hierover al wat contacten gelegd met de Vogelwerkers van Den Helder en Wieringen. In één van de volgende Skriften wordt de definitieve opzet besproken.

Dick Schermer

WAARNEMINGEN NR. 26 (EIND JANUARI - EIND MAART 1986)

De vorige aflevering was nog niet samengesteld of de 'echte' winter begon. Vanaf 26 januari noteerde ik tot en met 4 maart onafgebroken vorst in de nacht. Aan het begin en het einde van deze periode kwamen de dagtemperaturen wel (soms duidelijk) boven nul. Echte zeldzaamheden bracht de winter niet. Ongetwijfeld ook door het wegblijven van een pak sneeuw leek het aantal vorstslachtoffers wel mee te vallen, althans op het land. Toch heeft bijvoorbeeld een aantal Blauwe Reigers het niet gered, terwijl ook Houtsnippen het (te) zwaar hadden. Vooral rond midden maart (16e tot 19e) kwam met zuidenwind een aantal zomervogels terug. De meest opvallende gebeurtenis is ongetwijfeld de vondst van de eerste soort in het nu volgend overzicht.

Geelsnavelduiker: 28-3 1 ex. zwaar met olie besmeurd gevonden nabij de vuurtoren en naar NRC gebracht. Daar na enkele dagen overleden.

Na een flink aantal waarnemingen de laatste jaren op diverse plaatsen in ons land is dit de eerste zekere waarneming voor Texel.

Aalscholver: 13-2 1 ex. inlaatbassin Oudeschild (CvS).

Roerdomp: 28-12 1 ex. Ceres (RW), 6-3 1 ex. dood in slootje Gerritslanderdijsje (Knippenberg). Zouden nog enkele broedvogels de winter overleefd hebben?

Lepelaar: op 5-2 leefde het overwinterende ex. nog, maar spoedig daarna werd het dood aangetroffen (SBB), 3-3 weer de eerste 6 exx. de Westen (B.Lap).

Flamingo: 11-2 leerde het (niet echt wilde) ex. in de Slufter nog steeds (CvS), een behoorlijke prestatie voor een afrikaan. Daarna geen meldingen meer....

Kleine Zwaan: 3-2 nog 64 exx (PW), 14-2 68 exx. en 7-70 exx. (beide PP), 15-3 9 exx. NW de Hors en 18-3 9 Hallerweg (beide DS).

Rietgans: 31-1 1200 exx., begin februari nog ong. 400 en 14-2 200 exx. (PP).

Kolgans: 7-2 60 exx. (PP), 14-2 ong. 50 exx. Dijkmanstzen (CvS).

Groenlandse Kolgans: tussen 4 en 7-3 werden nog tenm. 2 exx. van deze geelsnavelige ondersoort in Waalenburg gezien door een groep van de Universiteit van Osnabrück.

Canadese Gans: kennelijk hetzelfde groepje van 12-1 bij Spang werd ook later nog gezien: 10-2 11 exx. Slufterv (RW), 11-2 12 exx. aldaar (CvS e.a.), 12-2 10 exx. al (GW) en 18-3 10 exx. langs Zanddijk (HH), bovendien op 28-1 1 ex. Waalenburg (FM).

Brandgans: 26-1 47 exx. Polder Eendracht (RW).

Rotgans: In feb. verbleven ongeveer 4000 exx. op Texel (PP) die overal rondzwierven, ook op de westzijde, bij van 24-2 tot 2-3 250 exx. Rozendijk (FM).

Roodhalgans: 5-3 1 ex. tussen rotganzen, op 21-3 nog wezig (c.a. PP).

Smient: In feb. ruim 10.000 op Texel, overal op ongewoon plaatsen rondzwervend: 24-2/2-3 ong. 3.000 exx. Rozendijk (FM) en 1 en 3-3 tenm. 500 ex. weilanden in het bos bij Rovershut (AD).

Krakeend: 25-1 2 exx. Waalenburg (DS).

Toppereend: 26-1 150 exx. W'zee bij Oudeschild (DS). Wel al voor de vorstperiode meer dan normaal op en rond Texel gezien. Lees over massa-sterfte de volgende Skor!

Eldereend: eind dec. '85-begin jan. naar schatting rond 50.000 langs waddendijk (RW).

IJseend: 26-1 2 ex. W'zee bij de Kaap (RW).

Zwarte Zeeëend: 9-2 500 exx. tussen ijs, Marsd op (FM).
Brilduiker: 15-3 70 exx. baltend Horspoldertjes (DS).
Grote Zaagbek: 26-1 1 ♂ ex. bij Oudeschild (DS), 9-2 1 ♀ ex. Marsdiep (FM), eind feb. hoogste aantal in inlaatbassin waterfabriek op 27-2: 3 ♂♂ en 1 ♀ ex. (HH).
Blauwe Kiekendief: 15-3 10 exx. (7 ♀♀ en 3 ♂♂) op slaappleaats (WE&AD).
Buizerd: 15-3 tenm. 4 exx. omgeving Dennen (FM&JO); verder af en toe waarnemingen van 1 ex. op diverse plaatsen.
Ruigpootbuizerd: jan. geen meldingen; feb. 4 waarnemingen met totaal 6 exx. alle boven duingebied; 3-3 1 ex. Westerdunnen (FM).
Smelleken: 10-2 en 11-2 resp. ♀ en ♂ ex. (CvS e.a.); daarna pas weer op 15-3 1 ex. Molwerk (DS) en 16-3 ♂ ex. bij Den Hoorn (FM).
Slechtvalk: 16-1 1 ex. Mokbaai (GW) en 9-2 1 juv. ex. Nieuweschild (CvS).
Kluut: 5-2 nog een taal ex. in het Waagejot (PW).
Bontbekplevier: 1e wrn. op 11-3 3 exx. de Hors (FM).
Goudplevier: 12-3 10-tal exx. Oude Weg (G. Licht).
Kievit: 7-3 alweer enige 10-tallen rond De Koog (AD&SD).
Paarse Strandloper: 3-3 1 ex. inlaatbassin waterfabriek (HH) en 15-3 5 exx. de Hors (DS).
Kemphaan: Toch behoorlijk winterhard: 13-2 17 exx. Oostereind en 20 exx. bij Oudeschild (HS), 23-2 31 exx. Nieuwe Schild (HH). In maart toenemende aantallen: 23-3 50 exx. Waalenburg (DS).
Houtsnip: eind jan./februari kwamen nog vele naar Texel; getuige diverse dood gevonden exx. is daarvan een (flink?) deel omgekomen (diverse waarnemers).
Grutto: 1e wrn 10-3 1 ex. gehoord Pontweg (HB), 15-3 6 exx. Waalenburg (AD).
Steenloper: 20 en 21-1 ong. 75 exx. op weiland langs Oude Weg (FM). Tijdens stormachtige perioden zien we wel vaker wadvogels (o.a. bontjes en rosse grutto's) op de weilanden omdat gedurende langere tijden geen wad beschikbaar komt.
Dwergmeeuw: 15-3 3 exx. de Petten (DS).
Kleine Mantelmeeuw: 1e wrn. op 11-3 18 exx. de Hors (FM).
Houtduif: 18-3 9 exx. N bij pl. 15 (FM).
Turkse Tortel: 17-2 broedend op Groeneplaats, Den Burg;

heeft dit tenminste 8 dagen volgehouden (HH). Een staaltje, bij soms 10 graden vorst in de nacht!
Velduil: 26-1 en 22-2 2 exx. in Polder Eendracht (RW).
Zwarte Specht: tussen 2-2 en 7-3 5 x waargenomen op verschillende plaatsen in het bos (LD, DS en RW).
Veldleeuwerik: 23-2 nog 1 ex. Rozendijk en 3 exx. Rospot (FM&HB), op 4-3 al weer trek naar N De Koog (FM).
Strandleeuwerik: 10-2 39 exx. De Slufter (RW).
Witte Kwikstaart: 1e wrn. 7-3 1 ex. Rozendijk (C.M.).
 Vroeg voor dit koude voorjaar! Daarna 15-3 1 ex. Westerslag (RW) en 1 ex. Mokbaai (DS). Na de 16e ineens o

Rouwkwikstaart: het is altijd de moeite waard alle ge witte kwikken goed te bekijken want een (groot) kan Roukwik zijn: 16-3 2 exx. bij De Koog (AD&SD), 1 ex. strand pl. 22 (AD), 19-3 in groep van 10 kwikken (AD).
Pestvogel: begin feb. 1 ex. dood gevonden Den Burg (Soyer).
Zwarte Roodstaart: 1e wrn. op 16-3 ♂ ex. Oudeschild en ♂ ex. Fr. Hendrikpolder (Dogger); daarna vanaf 18 t/m 26-3 5 exx. op diverse plaatsen.
Roodborsttapuit: 1e wrn. op 19-3 vanaf De Koog tot toren 5 verschillende exx. (3 ♂♂ en 2 ♀♀) (SD).
Tapuit: 1e wrn. op 18-3 1 ex. P-terrein pl. 12 (LD).
 vroeg, alleen uit 1977 heb ik vroegere Texelse waar (11-3); 23-3 1 ex. Ponthaven (AD&SD).
Grote Lijster: 1e wrn. op 10-3 zingend in Staatsbos.
Tijftjaf: 1e wrn. op 18-3 1 ex. Staatsbossen (FM).
 vroeg, zeker na zo'n koude winter.

Staartmees: 26-1 5 exx., 3-2 3 exx., 24-2 5 exx., 27-2 6 exx., 10-3 20 exx. en 17-3 6 exx. Staatsbossen (div.wrns.).
Zwarte Kraai: 26-1 1 ex. met groene vleugelmerken HL bij Hallerweg (RW). Als ad. op 17-1 in Arnhem gevangen en op 4-2-85 bij vuurtoren losgelaten.

Putter: geen jan. en feb. waarnemingen, dus '1e wrn.' op 12-3 2 exx. Den Burg (DS).

Kneu: 1e wrn. op 18-3 enkele exx. De Koog (AD); op de 19e al veel meer.

Frater: 24-12 82 exx. bij pl.24 (RW). In jan. en feb. veel in Wagejot en Schorren: 12-1 40 exx. en 28-2 ong. 60 exx. Wagejot (resp. RW en HH); 10-2 60 exx. De Schorren (CvS e.a.), op andere plaatsen maar wellicht dezelfde vogels: 26-1 22 exx. Laagwaalderweg (DS) en 30 exx. Dijkmanshuizen (RW).

Barmsijs: 28-1 50 exx. Rozendijk en 12-2 15 exx. Den Burg (FM); 3-2 6 exx. in Zwaanstraat als mussen op straat fouragerend en naar dak vliegend (DS).

Kleine Barmsijs: 1e wrn. op 19-3 1 ex. Staatsbossen (FM).

Kruisbek: 3-3 1 ex. zingend Nattevlakweg (LD), 18-3 enkele Botgrasweg (SD) en 19-3 2 oo en 3 oo exx. Elzenhout (LD). Opletten op broedgevallen dus!

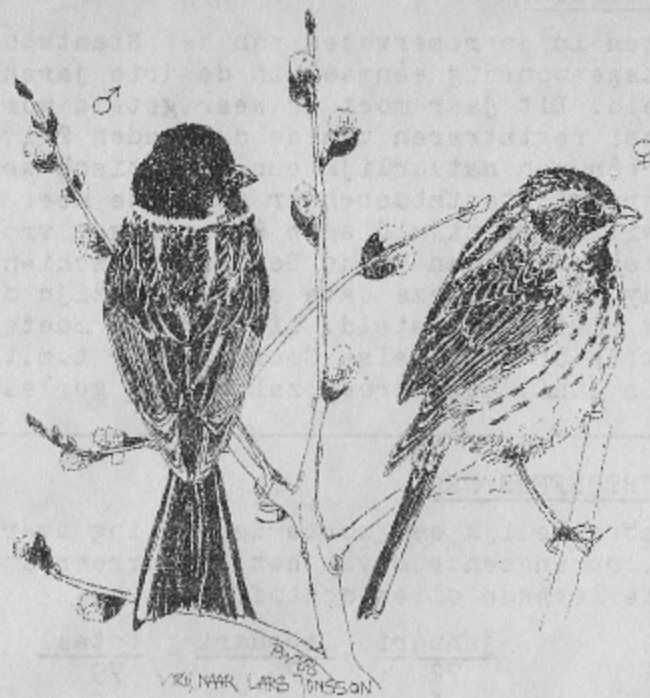
Sneeuwgors: 10-2 31 exx. Slufter (RW) en 10-3 8 exx. bij pl.9 (FM).

Rietgors: na één jan. wrn. nu de 1e op 9-3 1 ex. de Nederlanden (AD), daarna 15-3 3 exx. Horspolders (DS).

De inzenders van waarnemingen: HB = Henk Brugge, AD, LD en SD zijn Adriaan, Lieuwe en Sytske Dijkse, WE = Wilma Eelman, HH = Henk Hin, FM = Fritsjan Maas, PP = Piet Postma, CvS = Carlo van Seggelen, DS = Dick Schermer, HS = H. Swinkels, GW = Giel Witte, PW = Peter v.d. Wolf en RW = Richard Witte.

ATTENTIE: In verband met vakantie eind mei moeten de waarnemingen uiterlijk 18 mei a.s. in mijn bezit zijn!!!

Adriaan Dijkse - Duinroosstr. 20 - 1796 BJ DE KOOG.
telefonisch bereikbaar tijdens kantooruren (meestal):
02228-741 of thuis (soms) 02228-676.

De tekeningen in dit nummer zijn gemaakt door:

Frits-Jan Maas; Kleine Zwanen, blz 36, Toppereenden blz.37

Peter van der Wolf: Sperwer en Frater, blz.32, Geelsnavelduiker, blz.50, Rietgorzen blz 55.

Sytske Dijkse: Rouwkwikstaart blz.53.

MEEUWEN TELLEN.

De meeuwen in de reservaten van het Staatsbosbeheer worden tegenwoordig éénmaal in de drie jaren nauwkeurig geteld. Dit jaar moet er weer geteld worden! Vooral het registreren van de duizenden Zilvermeeuwen is voor één man natuurlijk een gigantisch werk. Daarom vraagt Staatsbosbeheer ook deze keer weer of er vrijwilligers zijn die op één of twee vroege ochtenden willen meehelpen in de Geul en misschien ook wel in de Mui. De precieze data en tijden zijn op dit moment nog niet vastgesteld. Liefhebbers moeten dus even letten op de Texelse Courant waar t.z.t. (eind mei-begin juni) een oproep zal worden geplaatst!

OLIESLACHTOFFERS NRC.

Zoals gebruikelijk een korte mededeling over de in het vogelopvangcentrum van het Natuurrecreatiecentrum gebrachte levende olieslachtoffers.

	<u>januari</u>	<u>februari</u>	<u>totaal</u>
Zeekoet	72	7	79
Alk	6	-	6
Kleine Alk	2	-	2
Drieteenmeeuw	1	-	1
Totaal	81	7	88

De meeste Zeekoeten kwamen in januari binnen tussen de 16e en de 24e. Een periode met stormachtige winden uit richtingen tussen zuidwest en noordwest. Op 22 januari werden de meeste 'verzameld': 41 exx. Uit ervaring wisten we al dat bij een noordelijke en oostelijke windrichting de aanvoer van olieslachtoffers naar het strand bijna geheel stopt. De dieren zien dan kennelijk geen kans onze kust te bereiken. Of drijven de olievlekken dan naar gebieden waar minder vogels overwinteren?

Adriaan Dijkse